

INNEHÅLL:

BESLUT "NATURRESERVAT GYLLBERGEN": 1982-03-22
SKÖTSELPLAN "NATURRESERVAT GYLLBERGEN": 1982-03-22

***** !

LÄNSSTYRELSEN KOPPARBERGS LÄN
Naturvårdsenheten
Förste byråsekreterare Stig-Åke Svenson

BESLUT 1982-03-22
DNR 11.121-1797-71 (2081)

NATURRESERVAT

BESKRIVNING AV RESERVATET

Reservatets benämning: Gyllbergen
Kommun: Borlänge
Socken: Stora Tuna
Fastigheter: Järpbo 2:3, 2:4, 2:5, 2:6, 2:7, 2:9,
4:1, 21:1, Rågåker 1:1, 2:2, 3:2,
3:3, 4:4, 4:5, 4:6, 6:16, 6:17,
6:18, 6:19, 7:22, 8:26, 9:19, 16:2,
17:1, 23:2, Tjärna 1:11, 24:76,
12:33, 12:34, 12:35, 12:37, 12:38,
12:39, 12:40, 12:41, 12:42, 12:44,
12:45, 12:47, 15:82, 15:84, 15:85,
15:86, 15:97.
Lägesbeskrivning: Topografisk karta 12F Ludvika NV och
13F Falun SV, X = 6697 Y = 1463
Areal: 1020 ha
Naturvårdsförvaltare: Borlänge kommun

GRUND FÖR BESLUTET:

Gyllbergen utgörs av ett större skogs- och bergsområde beläget mellan 400 och 500 meter över havet. Stora delar har idag karaktär av orörd vildmark. Myrmarker omväxlar med höjdryggar, där berggrunden ofta går idagen. Det kärva klimatet samt omfattande avverkningar och bristande föröyringsåtgärder under förra seklet, har gett upphov till ett magert skogstillstånd. Trädsiktet utgörs till största delen av tall och gran. Vissa sluttningar och bäckdrag äger dock en rikligare ört- och trädvegetation.

Gyllbergens mosaik av gles hållmarkstallskog och myr har tillsammans med vinterklimatet gjort det till ett mycket omttyckt område för skidåkning.

Syftet med naturreservatet är främst att skydda områdets natur till förmån för det rörliga friluftslivet. Ur vetenskaplig synvinkel är det främst vissa skogsavsnitt av naturskogs karaktär och geologiska formationer, som stora förkastningar, som motiverar ett skydd. Jakt och fiske får bedrivas i normal omfattning.

Området är i samband med den fysiska riksplaneringen utpekadt som riksobjekt för friluftslivet.

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogade karta som naturreservat.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länssty-

relsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla inom området.

A. FÖRESKRIFTER JÄMLIKT 8 § NATURVÅRDSLAGEN ANGÅENDE INSKRÄNKNINGAR I MARKÄGARES OCH ANNAN SAKÄGARES RÄTT ATT FÖRFOGA ÖVER FASTIGHET INOM RESERVATET.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- bedriva täkt
- skada vegetationen
- avverka träd eller utföra skogsvårdande åtgärder utöver vad som framgår av fastställd skötselplan (bifogas beslutet)
- framföra motordrivet fordon annan än vid skötsel av naturreservat och på vägen till TV-masten, samt underhåll av denna anläggning
- inplantera för området främmande växt- eller djurarter
- anordna upplag annan än tillfälligt i samband med skötsel av reservatet.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- uppföra helt ny byggnad
- dra fram mark- eller luftledning
- bedriva täkt
- förändra områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden genom att gräva, spränga, muddra, borra, schakta, dika, dämna, dränera eller utfylla.

B. FÖRESKRIFTER JÄMLIKT 9 § NATURVÅRDSLAGEN ANGÅENDE MARKÄGARES OCH ANNAN SAKÄGARES SKYLDIGHET ATT TÅLA INTRÅNG.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att åtgärder vidtages inom området som framgår av bifogade skötselplan.

C. FÖRESKRIFTER JÄMLIKT 10 § NATURVÅRDSLAGEN OM VAD ALLMÄNHETEN HAR ATT IAKTTAGA INOM RESERVATET.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- göra åverkan på mark eller geologiska föremål
- skada levande eller döda träd, buskar eller annan växtlighet
- framföra motordrivet fordon
- medföra ej kopplad hund
- göra upp eld på berghällar
- inplantera för området främmande växt- eller djurart.

D. BESTÄMMELSER JÄMLIKT 9 § NATURVÅRDSFÖRORDNINGEN OM VÅRD OCH FÖRVALTNING.

Syftet med vården och förvaltningen:

Målsättningen med reservatets vård och förvaltning är dels att bevara den för friluftslivet positiva möjligheten till upplevelse av orörd natur, dels låta naturen utvecklas som en naturskog. Vidare att genom markerade leder och rastanordningar underlätta för besökande att uppleva områdets natur.

Skötselplan:

Reservatet skall vårdas enligt bifogade skötselplan som härmed fastställles.

Reservatet skall utmärkas i enlighet med av statens naturvårdsverk utfärdade anvisningar.

Naturvårdsförvaltare: Borlänge kommun.

Besvärhänvisning (jordbruksdepartementet) enligt bilaga 3.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Ingvar Gullnäs jämte ledamöterna Börje Andersson, Henry Andersson, Bertil Dahln, Edvin Ekholm, Emil Ericson, Bertil Helldin, Rune Karlsson, Torris Lars Larsson, Göte Nordström, Bengt Nylund, Nils Steiving och Anna-Lena Winge.

I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Åke Etsare, t f länsarkitekt Tor Eriksson, tf förste länsassessor Knut Nord, naturvårdsdirektör Carl Sundt, överlantmätare Kjell Westling, länsantikvarie Bengt Åkerlund och byrådirektör Björn Ströberg, föredragande.

Ingvar Gullnäs

Björn Ströberg

Bilagor

3 st kartor, bilaga 1

Skötselplan, bilaga 2

Besvärshänvisning, bilaga 3

SKÖTSELPLAN FÖR GYLLBERGEN

Upprättad av LÄNSSTYRELSEN I KOPPARBERGS LÄN 1981-09-15

Fastställd av LÄNSSTYRELSEN I KOPPARBERGS LÄN 1982-03-22

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET GYLLBERGEN

Skötselplanen har upprättats av länsstyrelsen på grundval av en utförd inventering och ett förslag till åtgärder. Förslag till plan för skötsel och disposition av anordningar för friluftslivet, har utarbetats av Borlänge kommun.

ALLMÄN BESKRIVNING SAMT MÅLSÄTTNING FÖR NATURRESERVATETS SKÖTSEL

Data:

Kommun	Borlänge
Avgränsning	Se karta
Läge	Cirka 20 km SV Borlänge tätort
	Topografisk karta 13F Falun SV
	12F Ludvika NV
Naturvårdsförvaltare	Borlänge kommun

MÅLSÄTTNING

Syftet med reservatet är främst att skydda områdets natur-

miljö till förmån för det rörliga friluftslivet, men även ur vetenskaplig synpunkt är de orörda myrmarkerna samt vissa skogsområden och geologiska formationer av intresse. Det vetenskapliga värdet väntas öka med tiden genom att skogen utvecklas till ur-/naturskog. Målsättningen är att inga ingrepp i skogen eller på myrarna skall göras, annat än de för friluftslivet, som beskrivs i skötselplanen. Anordningarna för friluftslivet avser att ge möjlighet till att främst utnyttja reservatet till längdskidåkning och vandring.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla inom området.

A. FÖRESKRIFTER JÄMLIKT 8 § NATURVÅRDSLAGEN ANGÅENDE INSKRÄNKNINGAR I MARKÄGARES OCH ANNAN SAKÄGARES RÄTT ATT FÖRFOGA ÖVER FASTIGHET INOM RESERVATET.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- bedriva täkt
- skada vegetationen
- avverka träd eller utföra skogsvårdande åtgärder utöver vad som framgår av fastställd skötselplan (bifogas beslutet)
- framföra motordrivet fordon annan än vid skötsel av naturreservat och på vägen till TV-masten, samt underhåll av denna anläggning
- inplantera för området främmande växt- eller djurarter
- anordna upplag annan än tillfälligt i samband med skötsel av reservatet.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- uppföra helt ny byggnad
- dra fram mark- eller luftledning
- bedriva täkt
- förändra områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden genom att gräva, spränga, muddra, borra, schakta, dika, dämna, dränera eller utfylla.

B. FÖRESKRIFTER JÄMLIKT 9 § NATURVÅRDSLAGEN ANGÅENDE MARKÄGARES OCH ANNAN SAKÄGARES SKYLDIGHET ATT TÅLA INTRÄNG.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att åtgärder vidtages inom området som framgår av bifogade skötselplan.

C. FÖRESKRIFTER JÄMLIKT 10 § NATURVÅRDSLAGEN OM VAD ALLMÄNHETEN HAR ATT IAKTTAGA INOM RESERVATET.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- göra åverkan på mark eller geologiska föremål
- skada levande eller döda träd, buskar eller annan växtlighet
- framföra motordrivet fordon
- medföra ej kopplad hund
- göra upp eld på berghällar
- inplantera för området främmande växt- eller djurart.

D. BESTÄMMELSER JÄMLIKT 9 § NATURVÅRDSFÖRORDNINGEN OM VÅRD
OCH FÖRVALTNING.

Syftet med vården och förvaltningen:

Målsättningen med reservatets vård och förvaltning är dels att bevara den för friluftslivet positiva upplevelsen av orörd natur, dels låta naturen utvecklas som en naturskog. Vidare att genom markerade leder och rastanordningar underlätta för besökande att uppleva områdets natur.

Reservatet skall utmärkas i enlighet med av statens naturvårdsverk utfärdade anvisningar.

Naturförhållanden:

Gyllbergsområdet utgörs av ett större skogs- och bergsområde beläget mellan 400 och 500 meter över havet. Stora delar har idag karaktär av orörd vildmark. Myrmarker omväxlar med höjdryggar, där berggrunden ofta går i dagen. Det kärva klimatet samt omfattande avverkningar och bristande föryngringsåtgärder under förra seklet, har gett upphov till ett magert skogstillstånd. Vissa sluttningar och bäckdrag äger dock en rikligare ört- och trädvegetation. Enstaka skogsbestånd med urskogskaraktär finns fortfarande kvar.

Kommunikationer:

Området nås vanligen från öster längs bilväg från länsväg 646 till parkeringsplats vid Gyll fäbodrar. Från söder leder bilväg öppen för allmäntrafik från Idkerberget till Spånsans fäbodrar och sjön Spånsan. Fäboden Stockgropen i sydväst har väganslutning till Laxsjön, varifrån även väg leder till den s k Bergslagsplan. Från norr finns slutligen möjlighet att nå området via väg från Brötjärna och Mockfjärd.

Serviceanordningar:

Inom naturreservatet finns ett system av skid- och vandringsleder med tillhörande rastkojor och vindskydd. En stor parkeringsplats har iordningstänkts vid huvudtillfarten i östra delen. Här finns även nödtelefon, under vintern, uppvärmd rastkoja av enklare slag, sopbehållare, torrtoalett m.m.

DISPOSITIONS- OCH SKÖTSELPLAN FÖR MARK- OCH VATTENOMRÅDEN

Disposition

I naturreservatet skall inget skogsbruk bedrivas. Avverkning av träd och buskar får utföras, runt anläggningar och leder för att framkomligheten ska tryggas.

Vid angrepp av skogsskadeinsekter av sådan omfattning att reservatets omgivningar uppenbarligen kan skadas, får skogsvårdande åtgärder utföras efter samråd med länsstyrelsen.

Ett 28 ha stort område runt TV-masten på Dammsjöberget utgör riskområde med särskilda bestämmelser.

Jakt och fiske får bedrivas i normal omfattning.

Det rörliga friluftslivet avses disponera området såväl utefter iordningstänkta leder som areellt. Förutom vandringsleder och skidspår bör även finnas raststugor, vindskydd, sanitets- och säkerhetsutrustning samt informationsmaterial. Bilparkering och lämpliga serveceanläggningar bör finnas vid Gyll fäbodrar.

PLAN FÖR ANLÄGGNING AV UNDERHÅLL AV ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

Allmänt

Planen, innehåller beskrivning av nuläget vad gäller anordningar för det rörliga friluftslivet, förslag till engångs-åtgärder samt underhållsåtgärder.

Vägar

Nuläget:

Huvudtillfarten sker från allmänna vägen delen Lerbäcken - Idkerberget. Tillfartsvägen är enskild och ägs av en vägsamfällighet. Borlänge kommun har åtagit sig såväl vinter- som sommarunderhållet. Vägen är i dagens läge för smal för den omfattande trafik som är under vinterhelgerna. Den används också som skogsbilväg.

En annan tillfartsväg är skogsbilvägen från Idkerberget till sjön Stora Spånsan. Omfattande restriktioner för parkering utmed vägen gäller på grund av att vägen är tillfart till Televerkets sändare på Spånsberget.

Området kan också nås från allmänna vägen Tuna Hästberg - Nyhammar genom samfällighetsvägarna vilka utgår från Laxsjö mot s k Bergslagsplan och Långmyran.

Från Gagnefs kommun nås området från Backbodarna vid Mockfjärd till sjön Tryssjön.

Vägen från Gyll fäbodan till en punkt 1 km väster Dammsjön är en skogsbilväg som även utnyttjas för det rörliga friluftslivet.

Ågärder:

Väg bör byggas från Gyll fäbodan för anslutning till en befintlig skogsbilväg som utgår från Högbergsgården. Härigenom kan under vintersäsongen enkelriktning av trafiken ske på så sätt att uppfart till Gyll fäbodan sker via nuvarande huvudtillfart och nedfart till Högbergsgården. Under övriga tider på året bör den nya vägleden avstängas för trafik.

Huvudtillfarten bör underhållas helt av kommunen. För övriga tillfarter bör snöröjning bekostas av kommunerna.

Serviceanordningar

Nuläget:

Vid Gyll fäbodan placeras vintertid tillfälligt en gasol-uppvärmd vagn som värmestuga. En mindre kiosk i privat ägo finns också.

Vid Dragsjön finns en raststuga om 12 kvm. Stugan är utrustad med vedkamin. En enklare men större raststuga finns vid Prästbodarna. Den är rustad med vedkamin.

Vindskydd finns anordnade vid Gyll fäbodan, två utmed spåret mellan Gyll fäbodan och St Spånsberget samt ett norr om Dragsjön.

Den enda ordnade parkeringsplatsen ligger vid Gyll fäbodan och rymmer cirka 250 bilar. Spontana parkeringar av mindre format förekommer vid Långmyran, sjön St Spånsan och Spånsans fäbodan.

Engångsåtgärder:

Ytterligare parkeringsplatser ska ordnas vid Spånsans fäbo-

dar och de andra tillfartsvägarna.

Vid Gyll fäbodrar bör en värmestuga uppföras. I anslutning till stugan bör en mindre förrådsbyggnad uppföras.

Ytterligare ett antal vindskydd, cirka 4 stycken, bör ordnas i området utmed lederna. Vindskydden bör innehålla eldstad.

Underhållsåtgärder:

Normalt underhåll av byggnader och parkeringsplatser bör ske. Raststugor och värmestugor bör ha daglig tillsyn under vintersäsongen.

Varje vindskydd och raststuga bör ha upplagrad färdighuggen ved för användning. Eftersom eldning är tillåtet, bortsett från eldning på berghällar, bör ved finnas tillgänglig för den som vill elda på annan plats än de iordningställda. Detta för att minska trycket på skogen.

Sanitet

Nuläget:

Torrklosett finns vid Gyll fäbodrar, Dragsjön samt vid Prästbodarnas fäbodrar. Vid Spånsans fäbodrar finns toalett av typ mullbänk.

Organiserad sophämtning förekommer vid Gyll fäbodrar samt Spånsans fäbodrar. Från raststugor och vindskydd fraktas sopor till Gyll fäbodrar.

Engångsåtgärder:

Om det anses nödvändigt ur nedskräpningssynpunkt ska ett antal säckställ anskaffas och placeras vid vindskydd och raststugor där det nu ej finns sådana. Ställen byggs in för att smälta in i miljön. Organiserad sophämtning ska ordnas vid samtliga utgångspunkter/parkeringsplatser.

Vid Gyll fäbodrar ska anskaffas torrklosetter av typ "Sopmaja", en med tank och en med latrinkärl. Den senare modellen ska placeras även vid Långmyran.

Underhållsåtgärder:

Hämtning av sopor och latrin sker via den kommunala renhållningsorganisationen. Kontinuerlig tillsyn vid varje plats ombesörjes av förvaltaren.

Spår och leder

Nuläget:

Inom området finns ett omfattande system av sommar- och vinterleder.

Engångsåtgärder:

Spänger bör iordningställas över myrmark. Äldre led- och spårmarkeringar tas bort. Alla spår och leder ska märkas efter naturvårdsverkets rekommendationer för svensk standard.

Underhållsåtgärder:

Led- och spårmarkeringarna kompletteras årligen. Erforderliga röjningar längs spår och leder utförs årligen, liksom tillsyn och reparationer av spänger.

Information

Nuläget:

En orienteringstavla som beskriver spår och leder finns vid Gyll fäbodrar. Vidare finns ett system av vägvisare utefter

lederna. Vid Spånsans fäbodar finns endast vägvisare.

Engångsåtgärder:

Informationstavlor innehållande beskrivning av områdets naturförhållanden, karta över ledssystem samt gällande bestämmelser ska finnas vid varje utgångspunkt/parkeringsplats. Informationsskyltar bör även finnas vid vindskyddet vid Dragsjön, vid reservatsgränsens skärningspunkter med skidleden söder om St. Älgsjön och nordväst Dragberget. Informationstavlorna skall vara enligt svensk standard. Vidare ska en sanering av befintliga, äldre vägvisare ske.

Underhållsåtgärder:

Kontinuerlig annonsering om förhållandena inom området bör ske. Vidare bör en aktuell broschyr finnas. Vägvisare och informationstavlor ska kontinuerligt underhållas.

Säkerhet

Nuläget:

Telefon finns vid Gyll fäbodar och Spånsans fäbodar.

Räddningspulkor och första förband finns vid Gyll fäbodar, Spånsans fäbodar, Dragsjön och Prästbodarnas fäbodar.

Televerket har säkerhetsföreskrifter i anslutning till TV-masten. Information lämnas på skyltar i omgivande terräng.

Engångsåtgärder:

Telefon bör installeras vid Prästbodarna. Vid samtliga stugor och vindskydd ska finnas första förband. Vid raststugorna ska dessutom räddningspulkor finnas.

Säkerhetsföreskrifter i anslutning till TV-masten samt tillgång till räddningsutrustning och telefoner ska anslås vid parkeringsplatser och raststugor.

Underhållsåtgärder:

Räddningsutrustningen ses kontinuerligt över och kompletteras.